

Πώς εμπνεύστηκε τον πίνακα Σφαγή της Χίου ο Ευγένιος Ντελακρουά;

1 - Ο καλλιτέχνης Ευγένιος Ντελακρουά στην αυτοπροσωπογραφία του «με το πράσινο σακάκι»

Ο Ευγένιος Ντελακρουά ήταν Γάλλος ρομαντικός ζωγράφος του 19ου αιώνα, ο οποίος επηρέασε τη ζωγραφική συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του ιμπρεσιονισμού. Γεννήθηκε στο Σαρεντόν-Σαιντ-Μορίς στις 26 Απριλίου του 1798 και πέθανε στις 13 Αυγούστου του 1863. Οι πίνακές του είναι εμπνευσμένοι από ιστορικά γεγονότα της Ελληνικής και της Γαλλικής Επανάστασης.

Είναι γνωστό ότι το ρεύμα υποστήριξης προς την Ελλάδα, στις αρχές του 19ου αιώνα, είχε ξεκινήσει από την Ευρώπη. Οι Φιλέλληνες ήταν ιδιαίτερα συγκινημένοι από τον αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία και μάλιστα αρκετοί καλλιτέχνες, εξέφραζαν αυτήν την υποστήριξη μέσα από τα έργα τους. Το ίδιο είχε κάνει και ο Γάλλος ζωγράφος Ευγένιος Ντελακρουά, μέσα από τον πίνακα του για τη Σφαγή της Χίου.

Η γνωριμία με τον Ολιβιέ Βουτιέ

Βρισκόμαστε στις 12 Ιανουαρίου του 1824. Ο γνωστός ζωγράφος γνωρίζει τον συνταγματάρχη Ολιβιέ Βουτιέ, έναν υποστηρικτή του Ελληνικού ζητήματος. Ο Βουτιέ θα διηγηθεί στον Ντελακρουά με λεπτομέρειες, ιστορίες από τον πόλεμο στην Ελλάδα. Εντυπωσιασμένος απ' όσα άκουσε, ο Ντελακρουά ξεκινάει να δουλεύει τον πίνακά του την ίδια ακριβώς ημέρας ξεκινώντας παράλληλα μια σειρά από μελέτες εκ του φυσικού.

Ο Ντελακρουά λοιπόν ζωγραφίζει τη δεκαετία του 1820 δύο πίνακες που καθελώνουν. Σε ηλικία 26 περίπου ετών, παλεύει για έξι περίπου μήνες και παρουσιάζει τον πρώτο ουσιαστικά πίνακα με

σύγχρονα φιλελληνικά αισθήματα στην Ευρώπη. Είναι όπως είπαμε “**Η Σφαγή της Χίου**” (1824). Ο Ντελακρουά χρωματίζει την οδύνη μιας ανείπωτης σφαγής που μαύρισε όλο το νησί και έγινε το πρώτο σινιάλο στην Ευρώπη πως στην Ελλάδα κάτι δεν πάει καλά. Μια ελεγεία πόνου στην ανθρώπινη δυστυχία. Τα μαρμαρωμένα βλέμματα των Χιωτών, η Ελληνίδα μάνα που κείται νεκρή με το παιδί της, τα σταυρωμένα χέρια του πολεμιστή αριστερά, οι αγκαλιές φόβου, ο Τούρκος που αρπάζει τη μισόγυμνη γυναίκα συγκλονίζουν τις αισθήσεις.

Η ζωγραφική του **Ρομαντισμού** στηρίζεται στην εκφραστική ελευθερία. Σκοπός των ρομαντικών ζωγράφων είναι η απόδοση της έκφρασης των ψυχικών καταστάσεων και η έξαρση των συναισθημάτων του θεατή. Τα θέματά τους βασίζονται, κυρίως, σε ιστορικά γεγονότα και σε μύθους. Οι πίνακες του Ευγένιου Ντελακρουά παρουσιάζουν σκηνές γεγονότων από την Ελληνική και τη Γαλλική Επανάσταση.

«Η Σφαγή της Χίου»

Περιγραφή του πίνακα Στον πίνακά του «**Η Σφαγή της Χίου**» απεικονίζεται, όπως αναφέρθηκε και πρωτίτερα, η τουρκική θηριωδία στο πολιορκημένο νησί της Χίου. Στο μπροστινό μέρος του πίνακα παρατηρείται ιδιαίτερα έντονη η αγωνία και η απελπισία στα πρόσωπα των ανθρώπων, με τη μάνα που είναι ξαπλωμένη με το μωρό της στην αγκαλιά στο δεξί άκρο του πίνακα, τα δύο αγκαλιασμένα παιδιά στο αριστερό άκρο που περιμένουν το θάνατο, το ταλαιπωρημένο αντρόγυνο στο κέντρο του πίνακα μαζί με την ηλικιωμένη γυναίκα που κοιτάζει προς τον ουρανό μ' ένα βλέμμα απελπισίας στα μάτια της και, τέλος, τον Τούρκο καβαλάρη στα δεξιά που αρπάζει μια Ελληνοπούλα και τη δένει στο άλογό του, έτοιμος να τραβήξει το σπαθί του. Στο βάθος του πίνακα ο σκεπασμένος με καπνό ουρανός και το καμένα σπίτια ολοκληρώνουν την εικόνα της καταστροφής. Στο έργο αυτό προβάλλεται έντονη η συγκίνηση που θέλει να μεταφέρει ο καλλιτέχνης εμπνεόμενος από τον φιλελληνισμό και την Ελληνική Επανάσταση. Η συναισθηματική φόρτιση που εκπέμπει το πρόσωπο της ηλικιωμένης γυναίκας στο κέντρο του πίνακα έρχεται σε αντίθεση με το σκληρό πρόσωπο του Τούρκου καβαλάρη, ενώ η έλλειψη της συμμετρίας, τα λαμπερά χρώματα και τα πυρπολημένα χωριά στο βάθος του πίνακα συγκλονίζουν το θεατή. Εν

ολίγοις, «Η Σφαγή της Χίου» του Ευγένιου Ντελακρουά συγκλόνισε, και συνεχίζει ακόμη και σήμερα να συγκλονίζει, όλη την ανθρωπότητα.

2 - Λεπτομέρεια από τη «Σφαγή», όπου η έντρομη μορφή της ηλικιωμένης γυναίκας κυριαρχεί σε όλον τον πίνακα

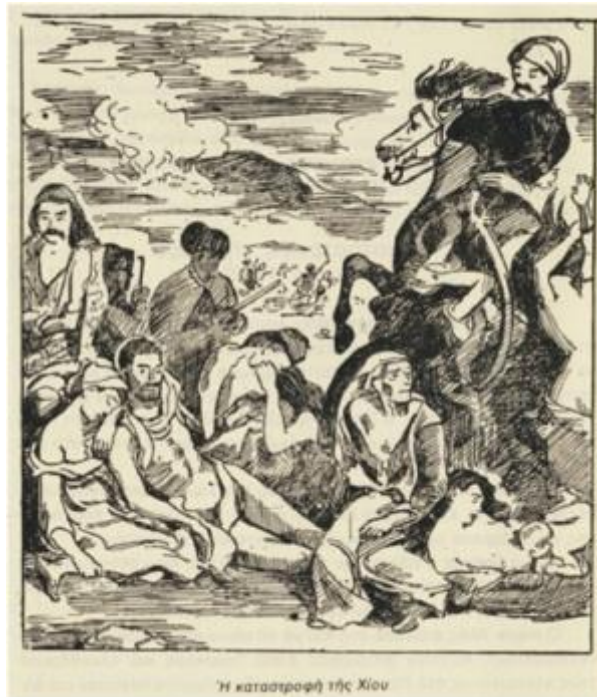

3 - Μία από τις πιο συγκινητικές σκηνές, εκείνη της μητέρας με το μωρό που προσπαθεί να αρπάξει το στήθος της, σκηνή παρμένη από μια μαρτυρία του βιβλίου του Βουτιέ

4 - Ένα από τα προσχέδια του πίνακα που έχουν διασωθεί

5 - «Η καταστροφή της Χίου», ο πίνακας σε μορφή χαρακτηριστικού από το βιβλίο Ιστορίας της ΣΤ΄ Δημοτικού του 1975

6 - Ένας πίνακας μεγάλων διαστάσεων, (4,19 μέτρα ύψος επί 3,54) ο οποίος σήμερα βρίσκεται στο Μουσείο του Λούβρου και αφηγείται με τον δικό του τρόπο τη σφαγή και τα πάθη ενός υπόδουλου έθνους.

“Η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου”

Περιγραφή του πίνακα Ο δεύτερος πίνακας του και μεγάλη αδυναμία του γράφοντος, είναι “**Η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου**” (1826, Μουσείο Καλών Τεχνών του Μπορντό). Συγκλονίζει κι αυτός με την εκφραστικότητα, τις σκέψεις που γεννά, τα συναισθήματα που αβίαστα εκπέμπονται. Το φιλελληνικό κύμα στην Ευρώπη υψώνεται ολοένα και πιο απειλητικό για την κραταία μέχρι πριν λίγο καιρό Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η “καλλιτεχνική” προπαγάνδα του Ντελακρουά υπέρ της Ελλάδας είναι φανερή. Μια γυναίκα, Ελληνίδα, η ίδια η Ελλάδα προσωποποιημένη, με το στήθος μισοφανερό, προτεταγμένο, σχεδόν εκλιπαρεί για βοήθεια ενώ πίσω της το χάος της σφαγής και της ηρωικής εξόδου του Μεσολογγίου συγκλονίζει πάνω στα ερείπια του κάστρου. Το αθάνατο πνεύμα των Πολιορκημένων χωράει στο πρόσωπό της. Τα χέρια της δε ζητούν όμως μόνο βοήθεια. Δείχνουν: “εδώ είμαι, ο,τι κι αν έγινε, όσα ερείπια κι αν σκορπίσετε εναγύρω, είμαι εδώ, όρθια, αποφασισμένη, ζωντανή.” Το φώναξε με την πένα του κι ο Βίκτωρ Ουγκό: “Αυτή η γυναίκα που είναι η Ελλάδα έχει τόσο ωραία στάση και έκφραση. Και έπειτα υπάρχει τόση δεξιοτεχνία και τέχνη στα τολμήματα του κυρίου Ντελακρουά. Το πινέλο που είναι τόσο θαυμάσιο και κυρίως αληθινό!”